

« ΡΕ ΑΛΕΞΗΣ »

Παρουσίαση του ποιητικού Έπους του Μάκη Αντωνόπουλου από τον Βαγγέλη Μαυρονικόλα.

ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΤΟΥ ΜΥΘΟΥ

Το Έργο **Ρε Αλέξης** του Μάκη Αντωνόπουλου έχει σαν βάση την ζωή του Κύπριου Χωρικού Αλέξη που έζησε την εποχή της Φραγκοκρατίας στην Κύπρο.

Ο Ρέ Αλέξης, όπως αναφέρεται σε συγγράμματα της εποχής, αξιοποίησε το κενό εξουσίας που προκάλεσε η σύλληψη του βασιλιά Ιανού από τους Σαρακηνούς το 1427 και ηγήθηκε λαϊκού επαναστατικού κινήματος εναντίον των Φράγκων Κατακτητών.

Το κίνημα κατεστάλη με την βοήθεια δυνάμεων από την Ευρώπη. Ο ίδιος απαγχονίστηκε από τους Φράγκους την 12η Μαΐου 1427.

Το έπος αρχίζει με στιγμιότυπα από την παιδική ηλικία του Ηρώα - νά ο όρκος αίματος του:

**«καρδιά μου νάσουν αετός – να υψωθώ στ’ αγέρι
και να θωρώ την Κύπρο μου με το σπαθί στο χέρι
δεξιά να ειν η Παναγιά και το Χριστό μπροστάρη
ο λόγος νάναι προσευχή και το σπαθί δοξάρι»**

Ακολουθως το έργο κινείται παράλληλα με την ιστορία του Τόπου, την έναρξη και «κατάληξη» του επαναστατικού κινήματος .

Περιγράφει τις συνθήκες καταπίεσης μέσα στις οποίες ζούσε ο λαός και την προσπάθεια δημιουργίας συνείδησης ελευθερίας.

**Αυτός αφέντης στο φαρί κι ο σκλάβος κεί στο χώμα
Να σέρνεται σαν σκούληκας να σκύβει το κεφάλι**

Το Έργο δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ψυχογράφηση του ήρωα και την προσωπική του πορεία για την ανάδειξη του σε ηγέτη σύμβολο της μαχόμενης ψυχής.

**«Αυτό που δεν χαρίζεται μονάχος μου θ’ αρπάξω
μον’ η ζωή χαρίζεται μ’ αβάσταχτη είν’ του σκλάβου
Ποτές να μήν χαράζουνε τα χείλη μου στο γέλιο
Ποτές αγάπη να μην βρώ σαν ειν’ η γή μας σκλάβα**

Περί τον βασικό μύθο γίνονται επεκτάσεις όπου εξυμνείται η αρετή του τολμηρού, το ήθος και η σύνεση, η αλήθεια στον Ερωτα, η ομορφιά του Τόπου, η εσωτερική ελευθερία στον άνθρωπο.

Δίνει τον αγώνα του ο Αλέξης, γίνεται σύμβολο και υπόδειγμα, φάρος ελευθερίας. Ξεπερνά τα ανθρώπινα όρια και πλαίσια. Γίνεται σπόρος που θα φέρει καρπούς άσχετα αν θα περάσουν πεντακόσια χρόνια.

Η κατάληξη του Έργου αφήνει μια πικρή γεύση, του οραματιστή που μπορεί να πετύχει τα πάντα αλλά είναι δέσμιος της ύλης και του χρόνου, γέννημα της εποχής του αλλά προφήτης εις τον αιώνα .

ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΑΠΟΔΩΣΗΣ

Ο Μάκης Αντωνόπουλος επιλέγει την μορφή του Επικού Ποιήματος .
Σ' αυτό πιστεύω οδηγεί από την μία η εποχή των δρωμένων και η νοερή σύνδεση τους με τα Δημοτικά Τραγούδια του Διγενή, και από την άλλη η ηρωική φύση του Μύθου.

Το έργο είναι γραμμένο σε δεκαπεντασύλλαβο με νεοελληνική γλώσσα.
Η εξέλιξη του μύθου θα έλεγα ότι είναι θεατρική. Ο μύθος υλοποιείται μέσα από τους διάλογους των προσώπων σε διαδοχικές σκηνές.
Η δράση – γνήσια θεατρική» άλλωστε ο Αντωνόπουλος είναι πρώτιστα θεατρικός – κρατά τον αναγνώστη σε μια συνεχή εγρήγορση.

Ο Λυρισμός στην γραφή του Αντωνόπουλου παραπέμπει στον Βαλαωρίτη.

**Της Μόρφου τους λεμονανθούς, οσμές της Καρπασίας
Την αύρα της Κερύνειας τα δειλινά της Πάφου
Ετούτες θαναι κι οι οσμές της λευτεριάς που θάρθει**

Πλούσια η γλώσσα, τοπία που κόβουν την ανάσα, αισθάνεσαι την ευφορία του ποιητή όταν μιλά για τον Τόπο.

**Πανώρια η μέρα έφτασε σαν κύρης είν ο ήλιος
Ζεστα μεσ την αγκάλη του την Κύπρο την τυλίγει**

Όταν οι σκηνές αναφέρονται στην αντρείοσύνη η γλώσσα αλλάζει, Γίνεται σκληρή, φράσεις κοφτές, συμβολισμοί με βίαια στοιχεία της φύσης.

**Ειν η φωνή του σαν βροντή που κόβει την ανάσα
Και τώρα οι φράγκοι τάζουνε χρυσά για το κεφάλι
Μα ειν ετούτος αητός, παγίδες δεν τον πιάνουν
Και δεν υπάρχει δόκανο να αγγίξει το αγέρι**

Η σε άλλο σημείο

**Η μάνα που με γέννησε είναι η σκλάβα γή μου
Το γάλα που με βύζαξε φωτιά 'ναι και κατάρα
Η λευτεριά ειν η φωτιά και η σκλαβιά φαρμάκι**

Η ροή του κειμένου κυλά απρόσκοπτα, έτσι ο ποιητικός λόγος ξεδιπλώνεται όχι απλώς για να επενδύσει το «στόρυ» αλλά ακριβώς για να το υλοποιήσει ποιητικώς.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

Το Έργο ΡΕ ΑΛΕΞΗΣ του Μάκη Αντωνόπουλου πραγματεύεται σημαντικότερα θέματα της ανθρώπινης ύπαρξης:

Τη ζωή και το θάνατο, σαν συνιστώσες της ελευθερίας.
Ο έρωτας και η εξουσία, η τιμή και η ομορφιά σαν τα μέσα για την πραγμάτωση της.

Γιατί λοιπόν ο Μάκης Αντωνόπουλος επέλεξε αυτό το θέμα ?

Ζούμε στον 20 αιώνα και η δική μας γή είναι ακόμα σκλαβωμένη.

Οι πρόσφυγες και η μή πρόσφυγες, οι εγκλωβισμένοι και οι αγνοούμενοι μας, οι πυρωμένες αλλά εξωτερικώς δέσμιες ψυχές των πνευματικών μας ανθρώπων, βιώνουν μιαν ατιμόσφαιρα βαρβαρότητας όμοια με την εποχή που διαδραματίζεται το Δράμα.

Τι μπορεί λοιπόν να ερεθίσει μιαν ανήσυχη-ανυπότακτη ψυχή περισσότερο από τα ηρωικά πρότυπα της δικής μας ιστορίας.

Για τον Αντωνόπουλο ο Ρέ Αλέξης είναι ένα σύμβολο – πρότυπο. Κάπου αναγνωρίζεις την ζωή του Χριστού, κάπου βλέπεις μπροστά σου τον Μέγα Κλέφτη Αντώνη Κατσαντώνη να ρεζιλεύει τον Αλή Πασά, αλλού βρίσκεις τον εσωτερικό αγώνα του Καπετάν Μιχάλη στον Καζαντζάκη .

Ο ΡΕ ΑΛΕΞΗΣ αποτελεί το ιδεώδες, το πρότυπο.
Όχι μόνο της ανδρείας μα και της σύνεσης, της σωφροσύνης:

Ιδέστε πως οργανώνει τον αγώνα:

**Του σκύλου το αλύχτισμα του γρύλου την μουρμούρα
Κρυφό τα κάνει μήνυμα στην Κύπρο όλη στέλνει
Η κουκουβάγια αν ακουστεί λουφάζτε στα λημέρια
Του σκύλου το παράπονο ο Φράγκος αγρυπνάει
Το κρώξιμο της πέρδικας η ώρα πως σιμώνει
Ο ύπνος του περιστεριού ζωστήτε τάρματα σας
Και τ' αηδονιού καλαΐδισμα η άνοιξη πως φτάνει.**

Ο άνθρωπος που αποκτά την εσωτερική ελευθερία, τιθασεύει τα πάθη του χωρίς να τα αναιρέσει, με σύνεση και τόλμη γίνεται ηγέτης και λαμπερό παράδειγμα. Η ελευθερία είναι αξία άνευ όρων. Τίποτε άλλο δεν αξίζει πέραν αυτής.

**Αφέντρα ,λέει, σέβομαι την άγια σου λαχτάρα
Μα πώς μπορώ να σου δοθώ π'αλλού είμαι δοσμένος
.....
αυτή που έχω Ρήγαινα, αυτήναι η αγάπη
και όσο σκλάβο τη θωρώ γυναίκα δεν αγγίζω**

Ο Αλέξης είναι ο εκπρόσωπος της μικρής εκείνης μερίδας του λαού που κράτησε και κρατά αναμμένη την δάδα της ελευθερίας. Ιδέστε πώς τον ευλογεί ο λαός του:

**Τον αετό που κουβαλάς στη λογική μην πιάνεις
Δώστου φτερά δώστου πνοή κι ορίζοντες να πάει
Δώστου τον πενταδάκτυλο να στήσει το κονάκι**

Πιστεύω ότι ο Μάκης Αντωνόπουλος, δημιουργεί μια γνήσια ατμόσφαιρα της εποχής μέσα στην οποία συμβαίνουν τα γεγονότα, και κάνει τον αναγνώστη κοινωνό των ιστορικών δρωμένων. Κυρίως όμως μέσα από το Έπος του, κάτι που φανερώνεται σαν χρέος, αποδίδει επάξια φόρο τιμής στον Ηρωα.

Ο Αλέξης διέγραψε μια φωτεινή πορεία στη σκοτεινή περίοδο της κάθε είδους σκλαβιάς της Κύπρου. Αυτήν εξυμνεί ο ποιητής.

Τελειώνοντας, διαβάζω την παρακαταθήκη του λαού, όπως την τραγουδά ο Ποιητής:

**Χρυσάφι ήλιε φέρε μου να ντύσω την καρδιά του
Σαν τούτο πλούσιοι να γενούν και τ' άλλα τα παιδιά του
Φορέστε κόρες τα λευκά και άνθη από Κίτρο
Παντρεύεται ο Αλέξης μας με την πανώρια Κύπρο
Οι αλυσίδες που φορούν δεν είναι η σκλαβιά μας
Μα βέρες είν' ολόχρυσες από την Λεφτεριά μας
Κι εσύ καρδιά μου λούφαξε μην κλάψεις μην δακρύσεις
Πανώρια σαν τον αετό σαν άγιο να τον στήσεις
Να τον θωρούνε τα παιδιά η νιότη να ανθίζει
Κι αν μας βαραίνει η σκλαβιά η Κύπρος θα ελπίζει.**